

10.

JESUM,
HOMINIS FILIUM,
DE
HOSTIBUS SUIS
TRIUMFANTEM,
Solem nibus hisce Natalitiis,

Studioſæ in GYMNASIO PATRIO juventuti,
maximo pietatis ardore perpendendum,

tenui ſiſtit proluſione

M. HENNINGUS WITTE,
ELOQ. ET HIST. P. P.

RIGÆ,
Literis BESSEMESSERIANIS.

E augustissima Gloriosissimi Servatoris nostri Nativitate nonnihil mihi in medium prolaturus Ruffinus, Aquilejensis quondam Ecclesiæ Presbyter, auriculas vellicare videtur: Unigenitus, inquit, DEI Filius de Spiritu Sancto ex Virgine nascitur. Quare mundior hōc locō auditus requiritur, & purior omninō sensus. Huic enim, quem dudum à Patre natum ineffabiliter didicisti, nunc à Spiritu Sancto templum fabricatum intra secreta uteri Virginalis intellige. Et idē nihil ibi turpe putandum est, ubi sanctificatio Spiritus inerat, & anima, quæ DEI erat capax, particeps etiam fiebat carnis. Nihil ibi ducas impossibile, ubi virtus aderat Altissimi. Nihil de humana fragilitate cogites, ubi plenitudo regnabat Deitatis. Quod si aureis hisce verbis, nec ex mentito Delphorum tripode, sed invictō potius divinarum Legum Oraculo prolatis, ad unum omnes, quotquot unquam fuerunt mortalium, penitus subscripsissent, non sanē tam turbida improborum ubivis erupisset Hæreticorum, verendam ἡ θεογονία personam præfractē impugnantium, colluvies. Quocirca cū superiori annō unum alterumve orthodoxæ Fidei dogma publicē proposuerim, in præsentī lubet schediaſmate quædam frivole excogitata male feriatōrum vel recensendo retundere κεισφύγετα, quō Dominum gloriæ, de prostratis passim hostibus triumphantem, è fide-

è fidelium grege quiq; videant ac lætentur. Valde auditu mirabile est, docente Chrysostomò, quod ineffabilis DEUS, & qui nec sermonibus explicari potest, nec cogitationibus comprehendì, per Virginis ad nos venit uterum, & nasci ex muliere dignatus est. Rectissime exinde Divus Hipponensium Præsul incredulos perstringit Judæos, hæc ipsa salutis Christianæ mysteria nequaquam capientes. Dicite, ait, quomodo arida floruerit virga nucesq; protulerit, & dicam, quomodo Beata conceperit Virgo & pepererit. At sicut nec illi virgæ explicare conceptum; ita nec hic Virginis potuit partum. Quæ cum ita sint, sacrilegam ex animo detestamur obtrectationem Simonis Magi, quem non iniquè Irenæus primogenitum nuncupavit Satanæ, omniumq; Hæreticorum patrem, quod Christi humanitatem, passionem ac mortem, ut fictitiam & simulatam, scelestò infringere ore haud fuerit veritus. Dehinc Basilidianos acutò compungimus stilò, quoniam nostræ gentis Reparatorem merum dixere phantasma, ejusq; locò Simonem de Cyrene crucifixum delirârunt. Acerbè porrò in Saturnianos invehimur, umbratilem duntaxat Domini Passionem asserentes. Abhorremus quoq; ab impiis Valentinianorum technis, qui Christum non è B. Virginis substantia suum assumsisse corpus, sed de cœlo transtulisse, ita tamen, ut illud per alvum Matris, sicuti per canalem aqua, transierit, frigide nimis ac inaniter blaterant. Nec mitiori percutimus fulmine tam Cerdonianos, totam salutis nostræ Oeconomiam simulatam, quàm Marcio-

cionitas, spectrum carnis in Christo visum, impudentis-
simè proclamantes. Præterea ferre nequaquam possu-
mus insulas Apellitarum strophas, quibus carnem hanc
non ex matre Virgine, sed ex elementis ἀμείωτος compa-
ctam progerminasse, sibi aliisq; persuadere pueriliter
conantur. Omnino etiam elatò prorsus ac tartareò spi-
ritu docentes rejicimus Appollinaristas, humanum qui-
dem Christo corpus tribuentes, sed rationalis experts
animæ. Manichæos, ex immenso carnis odio, ipsum
nec DEum fuisse, nec hominem, imaginariâ solùm spe-
cie passum ac mortuum, vesanos olim credidisse, non
sine fastidio ridemus. Deniq; ut Anabaptistas, Wei-
gelianos, Enthusiastas, aliosq; id generis fanaticos, de
humana Christi carne satis ambiguè & impiè loquentes,
silentii involvamus sipario, Eutychianos dimittere inta-
ctos heic prohibemur. Hi enim quicquid Christo, ut
homini, assignatur, Theoninò protinus arrodere dente
solent, rati, ante unionem duas quidem ei naturas, sed,
hâc factâ, humanam à divina quasi absorptam, inq; Dei-
tatem fuisse conversam. Verùm enim verò triumphat nunc
de iis omnibus Redemptor noster potenter admodum
& gloriosè, nosq; ut ipsum omni jubilò ac summâ, ceu
decet, veneratione subsequamur, seriò admonet. Per-
sonat & hodie Christianorum aures vox in Concilio Oe-
cumenico IV. Chalcedone prolata: Anathema, qui cum
Eutyche sentit! Hausit autem ille venenatæ ac noxiæ
istius opinionis semina ex Nestorio, qui suâ διουσιάν
sive separatione contendebat; Mariæ Filium haud verè
DEUM,

DEUM, sed θεόφορον vel θεόδοχον, deiterum ac Dei esse recipientem, sive, quod idem, filium Mariæ tantum gestari & sustentari à filio DEI, nihilq; inter hos esse commune. Ast ô giganteum furorem! ô blasphemiam inferni ignibus vindicandam! Verbum, quod caro factum, non carnem, ceu larvam, assumsit, non personam, ut histriones, sibi induit, nec pro cothurno carnem nostram adhibuit; sed in intimum divinitatis suæ consortium illam recepit, ut ibi, tanquam anima in corpore, habitaret. Quis enim nescit, modò attentè sacrum evolverit Codicem, Filio DEI jam incarnato præter divina tribui similiter humana, ut nasci, mori, esurire, sanguinem effundere, in carne conspici? Hæc si omnia in speciem facta dixeris, nihil est tam sanctum, quin confictis subinde tropis eludere possis. Quod si verò de nostro sanguine, de Virgineis visceribus nihil traxit Altissimus DEI Filius, quid, quæso, novem egit mensibus intra materni corporis genitale secretum? Si nihil quicquam in eum de suo transtulit Mater, non Filium peperit proprium, sed profudit alienum. Si Theander noster humanâ caruit carne, quale pro nobis tergum dedit? quam maxillam cedentibus præbuit? quale latus perforârunt milites? quem effuderunt sanguinem? Si umbra, prout horrendæ improbitatis architecti effutiunt, ac phantasma Christus in terris fuit, tum umbratica quoq; & merè phantastica dicenda foret ejus redemptio atq; satisfactio. Inanis eheu! nostra tum esset fides, fallax tota sacra pagina. Virgo hâc ratione nihil concepisset, Angelus nihil annunciâisset, Spiritus Sanctus non

non supervenisset, nec Sanctus ex Maria natus dici potu-
isset. Valeant ergò, qui nobis tam pretiosum animæ
κεφάλιον subtrahere, inq; æternæ desperationis abyssum
fideles quoscunq; detrudere cupiunt! Triumphat divina
in hunc diem Veritas, lux cœlestis nos undiquaq; illu-
strat gratiæ, nec densissimis de Religione tenebris invo-
luti huc illuc vagamur. Excogitavit Johannes Bodinus,
inter Politicos non vile nomen, novam aliquam in justi-
tia exæquanda proportionem, quam Harmonicam vo-
cat, quæ inter Arithmeticam ferream, & Geometricam
plumbeam, media & quasi arbitra, summa imis suavis-
simò concentu conjungat. Rectius dubio procul inter
iratum DEum lapsumq; hominem proportionem inve-
nit Harmonicam ὁ θεάνθρωπος, dum carne indutus carnis
sustulit delicta, ac longè separata arctissimò nexu com-
posuit. Factus siquidem ille noster in eadem scena com-
mito, ejusdem mensæ consalinus, familiaris, amicus,
socius, & si quid fratris ac sponsi nomine sit amabilius.
Ridet Clemens Alexandrinus Myrmonidum fastum,
quem credita extulit Jovis in formicam *μεταμόρφωσις*. Nos
cum Augustino non sine ingenti exclamamus stupore:
Adverte Homo, qui limus es, nec sis superbus, quod
DEO junctus es! Divinæ consors factus naturæ, noli in
veterem vilitatem degeneri conversatione recidere! Gens
olim patricia Romanorum pollui videbatur, si cum ple-
bejo sanguine nuptiarum familiaritate consociaretur.
Nobis contrà summa est Religio, unitus cum Homine
DEUS. Una hîc peccati datur exceptio, cæterà idem
ille

ille per omnia nobis similis. Ut homo in mundo; ita cor in homine microcosmus est, in quo Christus, ut Sol coruscat; hortus est, in quo Immanuel suavissimè obambulat, flores virtutum nostrarum avidè colligens. Objecit Epictetus, Stoicorum constantissimus, Græcis: Ecce! ad Olympia proficiscimini, ut Phidias statuatam videatis, nec magis curæ habebitis, ut vos ipsos videatis, qui & quales sitis. Objiciamus nos Græciscanti mundo, qui in vanitates ruit & ludibria delirantis seculi: Ecce! ad mundana prolabimini, ut idolum videatis Satanâ structore conditum, & variis irritamentis perniciosum. Ecce non eò potius curam intenditis omnem, ut hoc divinitatis opus ad vestri refectionem paratum intueamini? Agite proinde, pia Corcula, Immanuelis studiola, agite, inquam, & occurrите DEO, Vobis in Ecclesia, hòc præsertim *θεοφανείων* festò, certissimè obvio, admirabundi tantam Cœli in nos benignitatem! Apelles nullum passus est diem diffluere, quin lineam duceret: Nullum vobis momentum perire debet, quin, densis ad Cœlum manibus, grates, pro acceptis infiniti boni benefactis, totò agatis pectore. Gloriamini, si sapitis, in sancta quadam *ἀποθεώ-σῃ* & consortio divini non solum Spiritus, sed & naturæ ac substantiæ! Audite Athanasium luculenter de hac felicitate differentem: Ut Dominus, indutò corpore, factus est Homo; ita & nos homines ex verbo DEI *θεομιμνησθῶμεν* i. e. Deificamur. O quanta hæc gloria! quanta mortalium supra Angelos conditio! Videte, ut & in vobis nascatur, qui hodie nascitur DEUS! Vivite id, quod residuum est, temporis DEO, cui religiosum obsequium; Proximo, cui promptum officium, Vobis, quibus sanctum debetis studium, & sic dignè Domini celebrastis Genethlia,
Dabam Rigæ d. XXV. Decembr. ANNO clò Ioc xxciil.